

Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 36, Nisan 2019, s. 346-356

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.4944>

Arş. Gör. Sevgi ILICA

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rus Dili ve Edebiyatı,
sevgiyavas@windowslive.com

YELİZAVETA DMİTRİYEVA’NIN ÖTEKİ YÜZÜ: ÇERUBİNA DE GABRIAK

Özet

Rus şair Yelizaveta İvanovna Dmitriyevna 1909 yılının sonbaharında şiirlerini *Çerubina de Gabriak* takma ismi altında çıkarır. Edebiyatta erkek egemenliğinin sürdüğü bu dönemde eserlerini yayımlama konusunda zorluklarla karşılaşan kadın şairlere destek veren şair Maksimilian Aleksandroviç Voloşin, *Çerubina de Gabriak* efsanesinin oluşturulmasında başrolü üstlenmiştir. Voloşin ve Dmitriyeva alımlı, güzel, esrarengiz, egzotik İspanyol asıllı Katolik bir kadın imgesi oluştururlar. *Çerubina de Gabriak*’ın şiirleri din, mistisizm, İsa’ya duyulan bağlılık, öteki ben ve çilecilik motifleriyle bezelidir. Çalışmamızda bir edebi mistifikasyon olarak *Çerubina de Gabriak*’ın yaratılış ve ortaya çıkış süreci aktarılıp, *İhtişamlı Hayalimle* (*С моею царственной мечтой*), *İçimde Günahın Ayartısı* (*Во мне есть соблазны греха*), *Tarınağın Eşiğinde Koruma Arıyorum* (*Ищу защиты в преддверьи храма*), *Senin Ellerin* (*Твои руки*), *Kapısını Kilitlediler Mekânımın* (*Замкнули дверь в мою обитель*), *Sen Aynaya Bak* (*Ты в зеркало смотри*), *Sone* (*Сонет*), *Öteki* (*Двойник*) ve *Çeyrek* (*Четверть*) şiirleri incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Sözcükler: *Çerubina de Gabriak*, Apollon, Gümüş Çağ, 20. yüzyıl Rus edebiyatı.

THE ALTER EGO OF ELIZAVETA DMITRIEVA: CHERUBINA DE GABRIAK

Abstract

The Russian poetess Elizaveta Ivanovna Dmitrieva published her poems under the pseudonym of *Cherubina de Gabriak* in autumn 1909. The poet Maximilian Alexandrovich Voloshin who supported the poetesses facing difficulties about issuing their poems in that period in which male domination prevailed in literature took the primary role in creating the myth of *Cherubina de Gabriak*. Voloshin and Dmitrieva invented a charming, beautiful, mysterious, exotic, catholic Spanish woman image. The poems of *Cherubina de Gabriak* are covered with religion, mysticism, devotion to Christ, alter ego and asceticism motifs. In our study, the creation and occurrence process of *Cherubina de Gabriak* will be given, and the poems *With my regal dream* (*С моею царственной мечтой*), *Temptation to sin inside of me* (*Во мне есть соблазны греха*), *I search for a protection on the threshold of temple* (*Ищу защиты в преддверьи храма*), *Your hands* (*Твои руки*), *They locked the door of my abode* (*Замкнули дверь в мою обитель*), *You look at the mirror* (*Ты в зеркало смотри*), *Sonnet* (*Сонет*), *Double* (*Двойник*) and *Quarter* (*Четверть*) will be tried to be analyzed.

Key words: Cherubina de Gabriak, Apollon, The Silver Age, 20th century Russian literature.

GİRİŞ

Gerçek adı Yelizaveta İvanovna Dmitriyeva olan ve 1909 yılının Ağustos-Kasım ayları arasında *Apollon* dergisinde *Çerubina de Gabriak* takma adıyla şiirlerini yayımlayan Rus şair, çevirmen ve çocuk oyunu yazarı 31 Mart 1887 günü Peterburg'ta dünyaya gelir. İsveç kökenli babası kaligrafi öğretmeni, yarı Ukrayna yarı çingene asıllı annesi ise ebedir. Yoksul denilebilecek bir ailede doğan Dmitriyeva'nın çocukluk ve ilk gençlik yılları çeşitli hastalıklarla mücadele içinde geçer. Şair 7 yaşından 16 yaşına kadar kemik ve akciğer tüberkülozu rahatsızlıkları geçirir. Bu yüzden uzun yıllar yatağa bağlı kalır. Şairin hastalıkları atlatmasının ardından hayatının sonuna kadar hafifçe aksayarak yürümesi de bu sebeptir (Zobnin 2005: 642).

Talihsiz bir şekilde henüz çocukken günlerini yatağa bağlı ve yalnız başına geçirmesi, şairin erken dönemde fantastik hayal dünyasına ve mistisizme eğilim göstermesine neden olur. Dmitriyeva zamanının çoğunu kitap okuyarak ve okuduğu kitaplar doğrultusunda hayal kurarak geçirir. 13 yaşında şiir yazmaya başlayan şairin en sevdiği yazarlar ise, Alman korku ve fantezi hikâyeleri yazarı Ernst Theodor Amadeus Hoffmann, İspanyol şair Miguel de Servantes ve Fransız yazar Joris-Karl Huysmans'tır (Zobnin 2005: 642).

Dmitriyeva 1904 yılında gimnazyumu yüksek başarı göstererek altın madalya ile bitirmesinin ardından, pedagoji fakültesine girer. Burada Ortaçağ tarihi, Fransız edebiyat ve kültürüne dair dersler alır. Şair 1907 yılında ise Paris'e gider ve burada bir süre Sorbonne Üniversitesi'nde derslere katılır. Aynı yıl Paris'te şair Nikolay Stepanoviç Gumilyov ile tanışır. Aralarında yaşanan romantik karşılaşmayı Dmitriyeva şu sözlerle anımsar, "Gumilyov'u ilk kez

Paris'te 1907 yılının Temmuz ayında portremi çizen ressam Sebastian Gureviç'in atölyesinde gördüm. Bana şiir okudu. Birkaç gün sonra bana bir buket çiçek aldı.” (Belyayeva 2017).

Şair Paris'ten Peterburg'a döndüğünde Rus Sembolizm şair Vyaçeslav İvanoviç İvanov'un *Kule (Бауля)* denilen evindeki edebiyat ve sanat toplantılarına katılır. 22 Mart 1908 günü gerçekleşen toplantıda ise Rus şair Maksimilian Aleksandroviç Voloşin ile tanışır. Esasen Dmitriyeva, Voloşin'in şiirlerini takip eden hayranlarından biridir. Aynı gün aralarında şiir, sanat, hayat ve ölüm üzerine derin bir sohbet gerçekleşir. Voloşin, Dmitriyeva'yı Güney Kıрым'da yer alan Koktebel'deki evine davet eder. İki şair arasında kısa zamanda sıkı bir dostluk oluşur. Dmitriyeva, Voloşin'e şiirlerini gönderir, şairin görüş ve eleştirilerine önem verir. Şair, Voloşin'e büyük bir sevgi beslemeye başlar. Öyle ki, Nisan 1908'e ait mektubunda Voloşin'e şunları yazar: “Sizin var olduğunuzu ve sizinle birlikte olabileceğimi bilmek dünyayı aydınlattı ve beni mutlu etti.” (Pinayev 2005: 378).

Dmitriyeva'nın edebiyat dünyasında var olmaya çalıştığı Rus edebiyatında Gümüş Çağ olarak bilinen bu yıllara genel olarak baktığımızda ise, sanat alanında uzun yıllar süregelen erkek egemenliğindeki ilk çatlakların belirmeye başladığını görürüz. Başka bir deyişle, Anna Andreyevna Ahmatova, Marina İvanovna Tsvetayeva ve Zinaida Nikolayevna Gippius gibi önemli Rus kadın şairler çoğunluğunu erkeklerin oluşturduğu şairler arasında yetenek ve güçlerini göstermeye başlar (Charlotte 2008: 134). Yine de bu dönemde Rus edebiyat çevresinde çoğunlukla erkeklerin kontrol ettiği bir işleyişin sürdüğünün altını önemle çizmek gerekir.

Bu günlerde bir kadın şair olarak Dmitriyeva da cinsiyetçiliğin yol açtığı zorluklarla karşı karşıya gelir. Şiirleri etrafındakilerin takdirini kazansa da *Apollon* dergisinde yayımlanma şansını bir türlü elde edemez. Dahası dergi editörü Sergey Konstantinoviç Makovskiy üstü kapalı ifadelerle şairi “çirkin bir kadın” olarak yaftalar. Makovskiy dergi yönetiminde son sözü söyleyen kişidir. Hatta bu yıllarda ona *Papa Mako* takma adıyla seslenirler. Makovskiy kadın sanatçıların ekiplerinde olmasına karşı çıkmaz. Ne var ki, aralarına almak istediği sanatçıların görseleğine göre karar verdiği aşikârdır. Zira bilhassa Peterburglu balerinlerin toplantılara katılmasına özen gösterir (Belyayeva 2017).

Voloşin ise herhangi bir kadının görsel etkisini umursamadan, çoğu edebiyatçının pek de önemsemediği kadın şairlerin gönüllü danışmanlığını yapar ve onlara destek olur. Voloşin, özellikle Dmitriyeva'nın şiirlerine güvenir. Ona göre, Dmitriyeva'nın şiirleri fiziksel görüntüsü ve Makovskiy'in züppeliği yüzünden basılmaz. Voloşin'in şu sözleri bu durumu doğrulamaktadır: “Göze çarpmayan, albenisi olmayan bir kızdı. Dergi editörü Makovskiy onun okuduklarına aşağılayarak bakıyordu.” (Walker 2004: 55).

1909 yılının Mayıs ayına gelindiğinde ise Dmitriyeva ve o günlerde birlikte olduğu şair Gumilyov, Koktebel'e Voloşin'in evine gitme kararı alırlar. Bu dönemde adeta sanat, edebiyat ve kültür merkezine dönüşmüş ve birçok şairin dilediğince bir arada konakladığı bu evde, Dmitriyeva şiir yazmaya devam eder. Voloşin, Dmitriyeva'nın bir kadın şair olarak şiirlerini yayımlama konusunda karşılaştığı güçlüklerin bilincindedir. Voloşin, Dmitriyeva'ya “Büyük bir şair olarak yeniden doğmak ister misin?” (Pinayev 2005: 379) diye sorar ve böylece *Çerubina de Gabriak* efsanesinin ilk tohumu atılır.

Öncelikle *Çarubina de Gabriak* isminin nereden geldiğini açıklayalım. *Gabriak* Voloşin'in Koktebel'de deniz kıyısında bulunduğu bir deniz şeytanıdır. Bu şeytan aslında

dalgaların getirdiği bir üzüm asması köküdür. Voloşin bu kökü Fransız şairlerin kitaplarının yer aldığı rafında saklar ve ona kötü ruhlardan koruyan şeytan anlamındaki *Gabriak* adını verir. Voloşin, 1909 yılının Haziran ayında Dmitriyeva'ya bu kökü hediye eder ve ona *Gabriak* takma ismi altında şiir yazmasını önerir (Pinayev 2005: 380).

İkili ilk başta Rusçada şeytan anlamına gelen *çort* (*чѣрт*) sözcüğünün ilk harfini *Gabriak* isminin başına getirmeyi dener (Ч. Габриак). Sonrasında Dmitriyeva bu harfe uygun bir isim bulmak ister. Bret Harte'ın *Telgraf Tepesinin Bir Sırrı* (*A Secret Of Telegraph Hill*) hikâyesindeki gemide yaşayan ve denizcilerin âşık olduğu bir kadın kahramanın isminde karar kılar. Voloşin aristokrat bir hava vermek için isme Fransızcadaki *de* edatını yerleştirir ve böylece *Çerubina de Gabriak* ismini elde ederler (Pinayev 2005: 380).

Çok geçmeden 1909 yılının Ağustos ayında *Çerubina de Gabriak* şiirlerini *Apollon*'a gönderir. Voloşin ve Dmitriyeva'nın gerçekleştirdiği bu edebi mistifikasyon¹ tahminlerini aşan bir başarı yakalar. *Çerubina de Gabriak*'ın şiirlerini okuyan herkes onun sanatına hayran olur. Dahası hiç kimse onun gerçekliğinden bir an bile olsa şüphe duymaz. Sırlarla dolu bu kadından aniden etkilenen Makovskiy, *Çerubina*'nın uydurulmuş adresine çiçek gönderir. Komutan Pyotr Nikolayeviç Vrangeli ise, *Çerubina*'nın Paris'e gideceği söylentisi üzerine 3 gün boyunca trende nöbet tutar (Galimska 2013).

Apollon çalışanları bu esrarengiz ve gizemli kadını merak eder. Herkes sabırsızlıkla onu görmeyi hayal ederken, umutsuzca telefon etmesini ve mektup göndermesini bekler. Dergi editörü Makovskiy, *Çerubina*'nın gönderdiği mektupları ve telefon görüşmelerini şöyle tarif eder: “Yazısı nadiren görülebilecek ölçüde zarifti. Şiirlerini yazdığı kâğıtlar parfüm kokusuyla kaplıydı ve aralarında kurutulmuş çiçekler yer alıyordu. Zarfları matemi anımsatan siyah kurdelelerle bağlıydı. Sesi ise şaşırtıcı ve büyüleyiciydi.” (Galimska 2013).

Voloşin ve Dmitriyeva'nın yarattığı *Çerubina*'nın imgesi ise şöyledir: Solgun yüzlü fakat bu yüze tezat bir biçimde belirgin dudakları olan, kızıl tonlarında hafif dalgalı saçlı ve yürütmesi çok hafif aksayan İspanyol asıllı tutkulu Katolik bir kadın. *Çerubina* manastırda yetiştiğini, annesini küçük yaşta kaybettiğini ve çocukluğundan beri hüznü bir kız olduğunu her durumda vurgular. Buluşma tekliflerini ise despot babası yüzünden kabul edemediğini belirtir (Galimska 2013).

Dmitriyeva, *Çerubina* adı ile yazmaktan büyük keyif alır, kendini kaptırır ve duygularını hiç olmadığı kadar özgürce açığa vurur. Söz gelimi 1926 yılına ait *Günah Çıkarma* (*Исповедь*) isimli yazısında “Ben Eylül ayına kadar hayatımın en güzel günlerini yaşadım. *Çerubina*'nın var olduğu günlerde.” der (*Çerubina de Gabriak*, 1998: 405). Tsvetayeva'ya göre de Dmitriyeva, *Çerubina* maskesini yalnızca şiirlerinin yayımlanması adına yapmaz, aynı zamanda dünyaya varlığını kanıtlamanın bir yolunu bulur (Landa 2013).

¹ *mytes* sözcüğü Yunancada gizem, sır anlamına gelirken *facio* sözcüğü Latince yapıyorum anlamına gelir. Edebi mistifikasyon bir takma ad altında gizlenerek ve gizem yaratarak eser oluşturmaktır. Bu gizlenme siyasi, sosyal veya herhangi kişisel sebeplere dayalı olabilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus edebi mistifikasyonun yalnızca takma ad altında yazma eylemi olmadığı, bununla birlikte takma adı teşkil eden yeni bir imge oluşturduğudur. Diğer bir deyişle, yaratılan takma ada uygun yeni bir kişilik ve üslup oluşturulur. *Çerubina de Gabriak* örneğinde şair Dmitriyeva şiirlerini yalnızca takma ad altında yazmaz aynı zamanda *Çerubina de Gabriak*'a özgü yeni bir kimlik oluşturur. Rusya'da edebi mistifikasyonun yeni icatlar, görüşler ve akımların ortaya çıktığı Gümüş Çağ'da artış gösterdiği görülmektedir.

Voloşin, Çerubina de Gabriak dönemi boyunca Dmitriyeva'dan desteğini bir an olsun esirgemez. Bunun üzerine şiirleri Voloşin'in yazdığı konusunda birtakım iddialar ortaya atılır. Şair bu duruma şu sözlerle yanıt getirir: "Ben sadece şiirlerin yayıma hazırlanma sürecinde rol aldım. Dmitriyeva'ya konu ve ifade seçimi konusunda akıl verdim, fakat şiirleri yalnızca Lilya (Dmitriyeva) yazdı." (Belyayeva 2017).

Apollon'un 1909 yılının 2 numaralı sayısında Voloşin, Çerubina de Gabriak'ın ortaya çıkışını ve Peterburglu edebiyatçıların arasına katılışını *Çerubina de Gabriak'ın Horoskopu* (*Гороскоп Черубины де Габриак*) isimli çalışmasında şu sözlerle duyurur: "Şu anda yeni bir şairin beşiğinin başındayız. Bu Rus edebiyatında terk edilmiş bir çocuk. Apollon yeni bir şair evlat ediniyor." (Voloşin 1909).

Çerubina'nın Apollon'a gönderdiği şiirler hiç beklemeden kolaylıkla yayımlanır. Apollon'un 1909 yılına ait 2 numaralı sayısında 12 ve 1910 yılına ait 10 numaralı sayısında ise 13 şiiri olmak üzere toplam 25 şiiri çıkar.

Düello

Marina Tsvetayeva 1909 yılının sonbaharını *Çerubina Dönemi* olarak isimlendirir. Bu umulmayan başarı Peterburg edebiyat ve sanat camiasındaki herkesi şaşkına çevirir. Yazık ki, Çerubina de Gabriak efsanesi uzun ömürlü olamaz. Voloşin ve Dmitriyeva'nın mistifikasyonu çevirmen Hans von Günther'in gerçeği öğrenmesiyle aynı yıl Kasım ayında açığa çıkar (Galimska 2013).

Çerubina de Gabriak'ın aslında her daim birlikte oldukları şair Yelizaveta İvanovna Dmitriyeva olduğunu öğrenen Apollon çalışanları çok şaşırır. Herkes Çerubina'nın gerçek olduğuna bir an bile tereddüt etmeden inanmıştır. Özellikle Makovski bu acı gerçek karşısında adeta yıkıma uğrar. Zira hiç görmediği Çerubina de Gabriak ile ilgili sayısız hayale ve ümide kapılmıştır (Galimska 2013).

Bir dönem Dmitriyeva ile aşk yaşamış olan Gumilyov ise kendisini aşağılanmış hisseder ve sinirlenerek şaire ağır hakaretlerde bulunur. Tüm yaşananlar karşısında sorumluluk hissederek kendisini suçlayan Voloşin ise, bu hakaret karşısında Gumilyov'a diğer şairlerin önünde ressam A. Y. Golovina'nın atölyesinde tokat atar. Bunun üzerine iki şair arasında 22 Kasım 1909 günü Çernaya Nehri'nde Puşkin ve Dante'nin düellosunun tahakkuk ettiği yere yakın bir bölgede düello gerçekleşir. Düelloda iki şair de yara almaz ve hayatta kalır. Yaşanılan skandalın tüm gazetelerde yayınlanıp ses getirmesi sebebiyle, Voloşin'in dergi ve yönetimi ile bağı koparılır (Lavrov 1995).

Dmitriyeva yaşananların etkisiyle çok üzülür ve derinden sarsılır. Voloşin'e şöyle yazar: "Artık şiir yazmayacağım. Bir sanatçı olarak egom öldü. Ne yapacağımı bilmiyorum." (Belyayeva, 2017). Şair edebiyat çalışmalarından uzaklaşarak çeviriye yönelir. Birkaç yıl sonra ise Peterburg'u terk ederek Krasnodar'a yerleşir ve burada çocuk oyunları yazmaya başlar (Zobnin 2005: 643).

Dmitriyeva 12 yıl sonra 25 Ağustos 1921'de kaleme aldığı şu dizelerde Voloşin ile Gumilyov arasında geçen düelloyu şöyle hatırlatır:

"Soğuk Paris'te akşamı hatırlıyorum,

Pont Neuf² alacakaranlığa batmış,

İki Rus, biz yakınlaştık,

Çar Köyü'nü anımsayarak.

(Помню вечер в холодном Париже,

Новый Мост, утонувший во мгле...

Двое русских, мы сделались ближе,

Вспоминая о Царском Селе.) (Zobnin 2005: 643).

Şiirlerin Özellikleri

Çerubina de Gabriak'ın şiirlerinde adeta anlatıcı istemeden büyüleyici güzelliğinden bahsediyormuş gibi bir anlam sezilmektedir. Söz gelimi şair şu dizelerde içine düştüğü yalnızlığını, kederini, umutsuzluğunu ve şair için hiçbir anlam ifade etmeyip yitip giden güzelliğini şu ifadelerle aktarmaktadır:

“İhtişamlı hayalimle

Tek başıma dolaşıyorum tüm evrende,

Hor görerek çürümüş hayatı,

Acı güzelliğimle.

Benim gibi, eziyet çekenler hüznle,

Benim gibi, yalnız olanlar hayallerinde.

Ama ben yâd ellerin bozkırlarında öleceğim.”

(С моею царственной мечтой

Одна брожу по всей вселенной,

С моим презрением к жизни тленной,

С моею горькой красотой.

Как я, печалию томимы,

Как я, одни в своих мечтах.

Но я умру в стенах чужбины.) (Çerubina De Gabriak 1998: 97).

Çerubina 'nın şiirlerinde *kutsal* ve *günah*, *şehvet* ve *riyazet* motifleri iç içe geçer. Başka bir deyişle, eserler tezatlıklar üzerine temellenir. Şiirlerinin bir bölümünün ise dini-erotizme dayalı olduğu söylenebilir. Örneğin, Apollon'un 2 numaralı sayısında yer alan ikinci şiiri *İçimde Günahın Ayartısı* (*Во мне есть соблазны греха*)'nda, anlatıcı İsa'ya karşı dünyevi tutku ve ihtiraslar beslerken, aynı anda kurtuluşunu dinin mukaddes yönlerinde bulmaya çalışır. Dünyevi ortamdan sıyrılmak isteyen koyu Katolik bir kadının İsa'ya yakarışlarından oluşan ve sıra dışı tezatlıklar içeren bu mistik şiirde dikkat çeken şu dizeler yer almaktadır:

“İçimde günahın ayartısı,

---

² Fransızca: Yeni köprü.

Saf kutsallığı bilmiyorum...
Kutsa beni İsa'nın bedeni!
Kandili söndüren bakire bir kız gibi,
Güveyin çağrısını reddederek,
Semavi parmaklıklarda duruyorum...
Şifa ver bana İsa'nın acısı!
Güçlü kıl beni İsa'nın tutkusu!
Sarhoş et beni İsa'nın kamı!
*(Во мне есть соблазны греха,
Не ведаю чистой святыни...
Плоть Христова, освяти меня!
Как дева угасшей лампы,
Отвергая зов Жениха,
Стою у небесной ограды...
Боль Христова, исцели меня!
Страсть Христова, укрепи меня!
Кровь Христова, опьяни меня!)* (Çerubina de Gabriak 1909).

Kendisini yaşadığı ortamdan ve insanlardan bütünüyle soyutlamış olan Çerubina de Gabriak kurtuluşunu inançta ve dinde aradığını, bununla birlikte İspanyol asıllı bir Katolik olduğunu bir kez daha *Тарынаğın Еşiğinde Корума Арыyorum (Ищу защиты в преддверьи храма)* şiirinde yer alan şu mistik motiflerle dolu dizelerde açıkça gösterir:

“Тарынаğın еşiğinde корума арыyorum
Гүрүлтүлү сокаклардан geldim,
Кör kanatların karanlıkta çarptığı,
Çılgınlık beklediği
Dünya ayartılarının ve tüm Sevilla'nın.
Ah Tanrının annesi, hatırla beni”
*(Ищу защиты в преддверьи храма
Я прибежала из улиц шумных,
Где бьют во мраке слепые крылья,
Где ждут безумных
Соблазны мира и вся Севилья.
O Mater Dei, memento mei!)* (Çerubina de Gabriak 1909).

Çerubina de Gabriak İsa'ya karşı oldukça yoğun bir biçimde bağlılık ve aşırı düşkünlük duyumsar. *Senin Ellerin (Твои руки)* şiirinde anlatıcı İsa'nın ellerinin işlendiği desen ile alışılmışın dışında mistik bir bağ kurarken, yaşadığı olumsuzlukları katlanılır kılan tek varlık olarak İsa'yı addeder:

“Bu eller benimle devamlı
Ne kadar ferahlatıcı, ne kadar canice tatlı
Onları gül askı çelenkleriyle sarmak.
Öpüyorum ilahi çizgilerinin
Avuçların içinde kutsal motifini...”

*(Эти руки со мной неотступно
Как отрадно, как сладко-преступно
Обвивать их гирляндами роз.
Я целую божественных линий
На ладонях священный узор...)* (Çerubina de Gabriak 1909).

Çerubina de Gabriak'ın ailesinin onu yalnızlığa mahkûm ettiğini görüyoruz. Anlatıcı bu durumu ümitsizlik içinde *Karısını Kilitlediler Mekânımın (Замкнули дверь в мою обитель)* şiirindeki şu dizelerde kaleme alır:

“Karısını kilitlediler mekânımın
Ebediyen kaybolmuş bir anahtarla;
Ve Kara Melek, benim muhafızım,
Duruyor alev alev yanan kılıcıyla.
Aydınlatmaz benim karanlığım zifiri
Ben aldım kadim işaretini,
Çerubina'nın kutsal ismini”

*(Замкнули дверь в мою обитель
Навек утерянным ключом,
И Черный Ангел, мой хранитель,
Стоит с пылающим мечом.
Не осветит мой темный мрак
Я приняла наш древний знак
Святое имя Черубины.)* (Çerubina de Gabriak 1909).

Çerubina'nın Dmitriyeva için adeta bir ayna misyonu üstlendiğini düşünebiliriz. Şair otobiyografisinde “Birisi benim aynam olsun istiyorum. Bir anda beni bana gösterebilirsin. Ruhumu taşımakta zorlanıyorum.” yazmıştır. Çerubina de Gabriak, gerçekten de Dmitriyeva'nın öteki benliğini yansıttığı bir aynaya dönüşür. Şair 29 Kasım 1924 günü “Çerubina ismini bilerek

aldım. Unutmayınız ben bir aynayım, ben Çerubinayım.” yazarak bu durumu açıkça belirtir. Şairin Apollon'da yayımlanan şu dizeleri de bu durumu doğrulamaktadır:

“Sen aynaya bak,
Bak, gözünü ayırmadan,
Orada senin çizgilerin yok, orada aynada canlı olan,
Öteki sen varsın.”

*(Ты в зеркало смотри,
Смотри, не отрываясь,
Там не твои черты, там в зеркале живая,
Другая ты.)* (Galimska, 2013).

Çerubina de Gabriak, Dmitriyeva'nın antitezi gibidir. Saf, içine kapalı, ihtirassız, sağlığı bozuk, toy ve evcimen bir öğretmen olan Dmitriyeva'nın aksine Çerubina güzel, tutkulu, sağlıklı, egzotik ve isteklidir. Şair, Çerubina ile ruhunda daha önce keşfetmediği yönlerini ortaya çıkarır. Dmitriyeva, Çerubina'nın öteki benliğini oluşturduğunu *Sone (Сонет)* şiirinde şu dizelerde ifade eder:

“Benim aşkım trajik bir sonedir.
İki kızın yarım kalmış hezeyanı,
İki ruhun ayrımı, iki şüphenin ıstırabı,
Semavi günaha sokuşların iki kat ayartısı,
Fakat her biri övünerek ‘hayır’ dedi.”

*(Моя любовь — трагический сонет.
Двух девушек незавершенный бред,
Порыв двух душ, мученье двух сомнений,
Двойной соблазн небесных искушений,
Но каждая сказала гордо: «Нет».)* (Çerubina de Gabriak 1909).

Şiirlerin üretim süresince Çerubina de Gabriak ve Dmitriyeva bir bütünün iki eş parçasına dönüşürler. Birbirlerinden kopamazken çelişkili bir biçimde aynı zamanda bir o kadar da zıttırlar. İyi-kötü, siyah-beyaz ve güzel-çirkin gibi hayatın ta kendisini oluşturan birbirine muhtaç tüm zıtlıkları kaynaştırırlar. Anlatıcı *Öteki (Двойник)* şiirinde Dmitriyeva ve Çerubina arasındaki ilişkiyi şöyle aktarır:

“İçinde her şey bulanık, ama hayatla benzer...
Görüyorum bir genç kızın solgun yüzünü,
Benimkisi gibi, fakat farklı ve aynı,
O benim, ama yine de benzemiyor.”

(В нем все смутно, но с жизнью схоже...)

Вижу девушки бледной лицо,—

Как мое, но иное,— и то же,

Это — я, и все так не похоже.) (Çerubina de Gabriak 1910).

Çerubina de Gabriak'ın Apollon'da yayımlanan son şiiri *Çeyrek (Четверть)*'te ise çilecilik özelliklerinin yer aldığını görüyoruz. Nitekim anlatıcı manevi hedefleri doğrultusunda dünyevi ve bedensel hazlarından vazgeçerek kendisini tüm dünyadan soyutlamaktadır. Anlatıcı kendisine bilerek acı çektirdiğini ve etrafındaki herkesten farklı olduğunu şöyle aktarır:

“Uzun zamandır, mumdan bir maske gibi

Yapıştı yüzüme hüznün...

Yaşayanların arasında ben yaşamıyorum,

Ve çıkarmayacağım demirden zincirlerimi,

Bu karanlık bodrumda ebediyen yalnız kalacağım,

Ve mumlar söndü.”

(Давно как маска восковая

Мне на лицо легла печаль...

Среди живых я не живая,

И мне не снять железной цепи,

Навек одна я в темном склеп,

И свечи гаснуть.) (Çerubina de Gabriak 1910).

SONUÇ

Rus şair Yelizaveta Ivanovna Dmitriyeva 20.yüzyılın ilk çeyreğinde faaliyet gösteren bir kadın şair olarak, cinsiyetçilikten kaynaklanan şiirlerini yayımlama konusundaki engelleri Çerubina de Gabriak imgesi sayesinde aşmayı ve edebiyat dünyasında bugün de hatırlanabilmeyi başarmıştır. Şair, Çerubina de Gabriak takma ismi altında yazdığı şiirlerinde benliğinin öteki yönünü keşfetmiş, diğer bir deyişle daha önce dışa vurmadığı, gizli kalmış tüm düşünce ve hislerini özgürce açığa vurmuştur. Dmitriyeva, kendi silik karakterinin bütünüyle tezadında duran egzotik, tutkulu ve aşırı istekli bir Katolik kadın kimliği arkasında oldukça sıra dışı ve mistik şiirler üreterek çağdaşlarının dikkatini çekebilmiştir. Çerubina de Gabriak döneminin, şairin tüm hayatını kökten bir şekilde etkilediği bir gerçektir. Çerubina de Gabriak'ın Rus edebiyatında Gümüş Çağa mal olmuş önemli bir ebedi olay olduğu var sayılabilir.

KAYNAKLAR

- Belyayeva, N. V. (2017). Yavniye i skritiye maski v biografii i tvorçestve Yelizaveti Dmitriyevoy, *Verhnevoljskiy filologičeskiy vestnik*, No 2, 27- 33.
- Charlotte, R. (2008). Women's nature and creativity in the silver age. H. Hoogenboom (Der.) Mapping the feminine Russian women and cultural difference: 134-251. Bloomington: Slavica Publisher.
- Çerubina De Gabriak. (1909). Stihotvoreniya. *Apollon*, No (2), 3-10.
- Çerubina De Gabriak (1910). Stihotvoreniya, *Apollon*, No (10), 3-14.
- Çerubina De Gabriak. (1998). *İspoved'*. Peterburg: Simvolı Vremeni.
- Galimska, M. (2013). Mistifikatsiya kak literaturnoye yavlenie (Çerubina De Gabriak). *Polilog*, 65-75.
- Landa, M. (2013). The poetic voice of Cherubina De Gabriak in Russian symbolism. *The Slavic and East European Journal*, 49-66.
- Lavrov, A. V. (1995). "Jizn'i poeziya Maksimiliana Voloşina"., V. P. Kupçenko, A. V. Lavrov (Editörler). *Maksimilian Voloşin. Stihotvoreniya i poemi*. Peterburg: Peterburgskiy pisatel', s.5-66.
- Pinayev, S. (2005). *Maksimilian Voloşin, ili, Sebya Zabıvşiy Bog*. Moskova: Molodaya Gvardiya.
- Voloşin, M. A. (1909). Goroskop Çerubini De Gabriak. *Apollon*, No (2), 1-2.
- Walker, B. (2004). *Maximilian Voloshin and the Russian Literary Circle: Culture and Survival in Revolutionary Times*. Bloomington: Indiana University Press.
- Zobnin, Yu., V. (2005). Çerubina De Gabriak. N. N. Skatov (Der.) *Russkaya literatura XX veka. Prozaiki, poeti, dramaturgi, Tom 3*: 642, 643. Moskova: Olma Press.